

LETO X.

V LJUBLJANI 20. FEBRUARJA 1941

ŠTEV. 41

Dr. P. Roman Tominec, O. F. M.

Deset tisoč vas bo . . .

Seveda ne samih kongreganistov, pač pa dijakov in dijakinj, ki boste to pomlad opravili obvezne letne duhovne vaje.

Kakšna setev! Na desetine duhovnikov bo oralo brazde vaših mladih src. Ukrajinski pesnik Taras Ševčenko pravi nekje: Mladina je upanje našega življenja. Kako zelo bi bilo to upanje opravičeno, da je med našo mladino, ki dozoreva, malo več resnobe, malo več čuta odgovornosti.

Kaj vendar ta beseda v bistvu pomeni? Odgovornost?

»In kaj, če me nihče ne vidi?

In če za duhovne vaje najdem izgovor, da sem bolna, pa grem k teti, ki ima na Gorenjskem tako lepo posestvo in se tam smučam. Pa grem zase k obhajilu? Komu to škoduje? Bom prav tako dobro opravila?

Prav to je meni odratno, da nas kar komandirajo, pa nič ne vprašajo. Sam zase grem veliko rajši k zakramentom!«

Takih in podobnih ugovorov poznam dovolj ne samo iz ust študentov. Tudi meni so rasla v srcu in razumu, pa nikogar ni bilo, ki bi na taka vprašanja in ugovore odgovor dal. Da bi

razumeli odgovornost.

Naj poskusim jaz.

Seveda moram omeniti, da je ta pojem zelo obsežen in da je moja naloga omejena na gotov krog: dijake in dijakinje.

Recimo, da si pri sv. maši. Ker si že sedmošolka, se Ti zdi za malo nositi s seboj molitvenik in tako ti naenkrat misli gredo na pot, daleč nekam in vasujejo Bog ve kod.

Tovarišicu poleg tebe ga je doslej vedno imela. Pa vidi Tebe in že pride misel: saj ima prav, to je za otroke in drugič ga prav tako pusti doma. Kako je z njeno sv. mašo, ne vem. Niti ne sodim. Toda močno se mi zdi, da je zbranost težka stvar še za odrasle, kaj šele za mladega človeka, ki se tako rad ziblje na krilih domišljije.

Odgovornost je tvoja. Vsaj deloma. Dala si slab zgled.

Vsak izmed nas je podoben drobnemu koščku dragocenega radija. Radij neprestano izžareva svoje žarke. Prav tako tudi mi nehote, često nevede izžarevamo dobre in slabe vplive. Z njimi življenje okoli sebe bogatimo ali pa zastrupljamo. In tu se prične odgovornost: da vsakdo voli in izbira in se odloči.

Kaj hočeš postati: človek, ki bogati življenje svoje in drugih?

Ali pa človek, ki zastruplja življenje in mu jemlje vrednote?

Ali hočeš zidati ali podirati?

Ali hočeš zvestobo ali prevaro?

Ali hočeš sovražiti ali ljubiti?

Tej izbiri odgovarjajoče moraš pripravljati svoje srce in ga vedno obnavljati (duhovna obnova!). Oblikovati moraš svojo voljo, da bo odločna in dosledna. To je velika umetnost in blagoslovljeno prizadevanje. Negovati moraš svojega duha, da bo z bistrostjo presoje in sklepanja kos svoji nalogi. Negovati svojo vest, da ne otopi, da ne postane tehtnica, ki je pokvarjena. Varovati, brzdati in modro urejati svoje strasti, ki niso vse kar za nič, temveč so lahko dragocena gonilna sila dobremu. Enako velja za domišljijo, spomin. Oblikuj svoje govorice zlahkno posodo jezika, prav tako neguj molk in vso svojo osebnost.

Zakaj nič ni bolj gotovega, kakor da se bo tvoja notranjost razodela prej ali slej v dobrem ali slabem. Tudi tedaj, »ko te nihče ne vidi«, »nihče ne opazuje«, ko si čisto sama v kamrici, ali docela sam v brezglasni tihoti snežišča, ki je čisto odmaknjeno.

Imeti moraš pogum za svoje ravnanje in nehanje dati odgovor. Poguma je treba za to in volje ter samozavesti, ki spremlja odgovornega človeka.

Le slabiči se umikajo odgovornosti. Figamožje! Lisjaki in neznačajneži — Herodi in Pilati.

Nedavno sem bral v neki osmrtnici izraz, ki mi je bil zelo všeč: pokojni je bil »naravnost mož«. S tem je hotel dotični izreči hvalo in priznanje človeku, ki je poznal le eno: kar je spoznal za pravo, to je tudi hotel in dovršil kar najbolje je mogel. Tak človek ima pravi čul odgovornosti. Tega si moraš pridobiti tudi ti — dragi moj mladi prijatelj, mlado dekle.

Če že imamo duhovne vaje — če se udeležujem govorov, če sprejemam setev na svojo mlado njivo srca, razuma — bom setev izkoristil. Nočem biti neplodna skala, nočem biti s trnjem zaraščena steza — zakaj odgovoren sem za setev in za žetev.

Pa še nekaj si zapomni, če se bojiš, da bi tvoja resnoba v tistih dneh milosti izzvala posmeh in vprašujoče poglede lahkomišelnih... Tole vedi:

Vsi dobri, ki zidajo, ki ustvarjajo, ki znajo tudi v odpovedi ljubiti in biti dobri, spadajo na poseben način skupaj. Kar hitro se najdejo in že skupaj zidajo in grade. Kakor nitke dragocene tkanine, ki so križem položene

in tvorijo dobro blago, tako je s takimi srci. Spoznajo pa se med seboj prav po čutu odgovornosti.

Odgovornost nima nič opraviti s stremuhi. Prav nič s hinavci in priliznjenci. Vse to je ponarejeno blago. Odgovornost pa je preprosta in čista in pogumna.

Poskusi letos s tako miselnostjo opraviti duhovne vaje.

Bellouard—R. Sušnik

Dekle, ki trepečeš . . .

I.

Trepečeš pred smrtjo? Upravičen je tvoj strah. Kakšna skrivnost za vse! Za vernega človeka je ta ura tako odločilna in tako negotova, ura, ki zaključuje čas, ki odloča o usodi, ki označuje večnost! Kdor bi ne trepetal, bi moral biti prepričan, da bo zveličan ali pa bi se sprijaznil z mislijo, da bo pogubljen. V obeh primerih, v napuhu in obupu, je ta mir strahoten. Samo Jezusu ni bilo treba trepetati. Nesel je s seboj neskončno zasluženje svojega čudovitega življenja; vedel je, kam gre in kako bo sprejet. Vrnil se je k Očetu, od katerega je prišel. Mir. Ljubez. Dopolnitev... A ti! Da. Ti lahko trepečeš. Prav je, da neprestano trepečeš, a vendar se moraš truditi, da ti ne bo treba trepetati. Resnično, čim lepše

bo tvoje življenje, s toliko večjo mirnostjo boš gledala smrti v obraz. Najboljše sredstvo, da z resnostjo gledamo na življenje, je, da se bojimo smrti.

Trepečeš pred življenjem? Tudi ta strah je upravičen. Težko je življenje zaradi odgovornosti za večnost; dovolj težko tudi za najbolj močna ramena. Nespametni so oni, ki ga nosijo veselo in brezskrbno kakor travno bilko ali cvetlico. A ni samo težko; njegovi udarci so mnogokrat krivični, hudobni. Človeka napolnjuje s tesnobo; nemalokrat ga s prizkušnjami stre. Morske pečine se ne tresejo, ko butajo ob nje razburkani valovi. A s teboj je drugače. Zakaj, ako je življenje kakor morje, ki besni in buta ob skalovje, ti nisi skala, ki bi te udarce mogla vzdržati.

A življenje ima tudi svoje sladkosti, svoje skušnjave, svoje nevarne objeme. Greh te obkroža, hoče se te polastiti, ti izsesati dušo, ti zastrupiti vest. Ali je ta nevarnost tako majhna, da se lahko s prezirom nasmehneš? Če v tem primeru trepečeš pred življenjem, to pomeni, da se bojiš, da bi podlegla skušnjavi. Ta strah je zelo upravičen, a obenem rešilen. Res, blagor tisti, ki za to trepeče! Nešteto jih je že umrlo, ker niso trepetale. Bile so kakor nepredvidne popotnice, katere so roparji napadli v gozdu. Kakor drzne plavalke, katere je zgrabil morski volk. Njihova prevzetna brezskrbnost jih je vodila v pogubo! A trepetati nikakor ne pomeni bežati; pač pa pomeni slutiti nevarnost, paziti z odprtimi očmi, pripraviti se na boj. Ta strah jamči gotovo zmago.

Bodite pogumni in hrabri, ne bojte se in ne trepetajte pred njimi! Kajti Gospod, tvoj Bog, pojde s teboj; ne bo te pustil samega in ne bo te zapustil.

5 Mojz 31, 6.

V delavnico sem tvojo zrl

II. Odkod življenje?

Pusta in prazna je bila zemlja tudi še tedaj, ko je Bog rekel: »Zbero naj se vode, ki so pod nebom, na enem kraju in naj prikaže kopno.« (1 Mojz 1, 9.) Tudi še tedaj, ko so že gore štrlele pod nebo in so v globine pa je počasi ali hitro vse družili strahotni prepadi. Postalo gače, ko je Bog velel: »Naj požene zemlja zelenino, zelišče, ki rodi seme, in drevje, ki rodi sad ... Naj mrgole v vodah živa bitja ...« in zopet: »Zemlja naj rodi živa bitja po njih vrstah.« (1 Mojz 1, 20. 24.) Vselej pa pristavlja sv. pismo: »In zgodilo se je tako.«

Nova doba je nastopila na svetu. Nekaj čisto novega je bilo dano zemlji: življenje. V vodah so zaživele alge in drugo vodno rastje; v močvarah so pognale preslice, mahovi, praproti, sigilarije, lepidodendri in kar je še temu sličnega. Doline in planine so se sčasoma odele z bujnim zelenjem in cvetjem

trav, cvetk in dreves. — Pa še višje življenje, popolnejše je vzniknilo povsod. Živali v vodah, živali na kopnem, živali v zraku. Vsa območja zemlje je v primernih oblikah osvojilo življenje, ki ga je tako jasna, jedrnata in preprosta božja beseda vsadila v zemljo. Zopet: »Dixit et facta sunt, mandavit et creata sunt.«

Kajpada nas zanima vprašanje, kakšna je bila tista prva zelenina, kakšne so bile tiste prve živali, ki so zamrgolele v vodah in ki jih je rodila zemlja. Čeprav je to zanimivo vprašanje, ni glavno. Važno je, da za živa bitja ni bila ustvarjena nova snov, temveč je bila že obstoječi dana nova oblika, zaradi čisto nove vsebine: življenje. Iz neorganizirane snovi je po delovanju nove sile »življenja« nastala organizirana, so vznikli organizmi, ki se hranijo, se gibljejo, rastejo, bolj ali manj čutijo, se množijo in končno odmirajo, česar vsega rudnine, neorganizirana snov, ne poznajo. Glavno pa je to, da je Bog dal zemlji moč, da požene iz sebe zelenino, da je na njegovo besedo voda dala živa bitja in jih je na njegovo povelje rodila mrtva zemlja iz svojih snovi.

Poudarjam to, ker mnogi tega jasnega in lahko umljivega začetka vsega živega ne sprejmejo, ne priznajo. Kakor uče, da je svet nastal sam od sebe, tako trdijo tudi, da je življenje vzniknilo samo od sebe iz ze-

meljskih snovi. Priznavajo, da je bil čas, ko življenja na svetu ni bilo, ko sploh mogoče ni bilo, in da je pozneje nastalo. Toda trdijo: ni Bog dal zemeljskim snovem življenja, ampak so si ga dale same. To pa je trditev, ki oporeka čisto jasnemu aksiomu: česar kdo nima, si tudi dati ne more. Trditev, ki je dejansko prav tako nemogoča kot tale groba primera, da si bom namreč v prihodnjem trenutku dal jabolko, ki ga v sedanjem trenutku resnično nikjer nimam. Ali, da se mrtvo telo more samo obuditi k ponovnemu življenju. Pa to je vsaj nekoč bilo živo! Anorganska snov pa pred nastopom življenja ni imela niti sledu življenja in ga tudi še danes nima. Razum nas torej uči, da je samoplodnja, nastanek organizma iz neorganskih snovi, iz lastnih moči, nemogoča zadeva.

Potrjuje pa to tudi znanstvena izkušnja, ki je po natančnih raziskavanjih in temeljiten poskusih dognala zakon, ki velja brez izjeme: vse živo nastaja iz živega, vsaka stanica iz druge stanice, vsako jedro iz drugega jedra. Današnja jedra, današnje stanice, današnja živa bitja so nastala iz včerajšnjih in ta iz predvčerajšnjih in tako dalje do pred tisoč, do pred milijonom, če hočete, do pred milijardo in še več let, ko je nastopilo prvo živo bitje v kakršni koli obliki in velikosti. Odkod je to dobilo lastnost živega bitja, ko pred njim na zemlji nobenega ni bilo in anorganske snovi niso imele zmožnosti napraviti ga, kakor te moči tudi danes nimajo? Če priznamo, da je Bog, ki ima v sebi polnost življenja, v dele anorganske snovi vložil življenje in jih povzdignil do organizma, tedaj je to priznanje v skladu s priznanim zakonom, z doseđanjo izkušnjo in z aksiomom. Razumu je zadoščeno in umiri se. Če pa praviš: to prvo živo bitje je nastalo samo iz sebe, ti oporeka izkustvo, se brez upravičenega razloga izneverjaš lastni trditvi, da gornji zakon velja sicer za vse čase, le za prvo živo bitje ne, se postavljaš v protislovje z aksiomom. Duh ni in ne more biti miren, ker ne najde soglasja sam v sebi. Zato mi duh govori: Bolj je pametno verovati, da je Bog začetnik življenja, kot pa proti lastni pameti in razumu ter znanstveni izkušnji prav tako samo verovati nasprotno.

Zato bodimo hvaležni Bogu tudi za te jasne besede, nedvomna razodetja o vstopu življenja na našo zemljo. Zahvalimo ga za čudovito silo življenja, ki klije vse okrog nas in oblikuje neživo snov v prekrasne like in z njimi venča sicer pusto in prazno zemljo. Veselimo se in hvaležni bodimo, ker je to skrivnostno življenje tudi v nas, saj je nekaj božjega in častitljivega.

drf

Parla Moise!

(Misel ob Finžgarjevem jubileju)

Znan je dogodek iz življenja velikega kiparja in slikarja Michelangela. Ko je dovršil kip Mojzesa, ki je ena njegovih največjih umetnin, je bil sam izredno vesel posrečenega dela. Zdelo se mu je, da je tako točno izklesal iz kamna izraelskega voditelja, da mu do resničnega življenja manjka le še govorica. Tedaj ga je potrkal s kladivom na kolena in mu zaklical: Parla Moise! Spregovori!

Tudi meni se je ob slavljenju Finžgarjeve sedemdesetletnice zdelo, da je ta velikan kulturnega dela izklesal v dolgi dobi iz sebe kip, od katerega pričakujemo samo še tega, da spregovori. Res je govoril v svojih umetninah in predavanjih, toda na višku svoje življenjske modrosti, ki jo ima v času tolike stiske, nam še ni spregovoril kakor Mojzes svojemu narodu.

Bog da človeku doživeti gotove čase, da tudi v njih izpolni svoje poslanstvo. Ko sem bral zaslužene slavospeve, sem si dejal: Vi vsi opisujete kip, ni ga pa med vami, ki bi tej umetnini božje milosti in naravnih darov velel, naj spregovori. Če bi spregovoril kot katoliški duhovnik ali kot narodni delavec ali kot človek, vsi bi ga poslušali, posebno pa mladina.

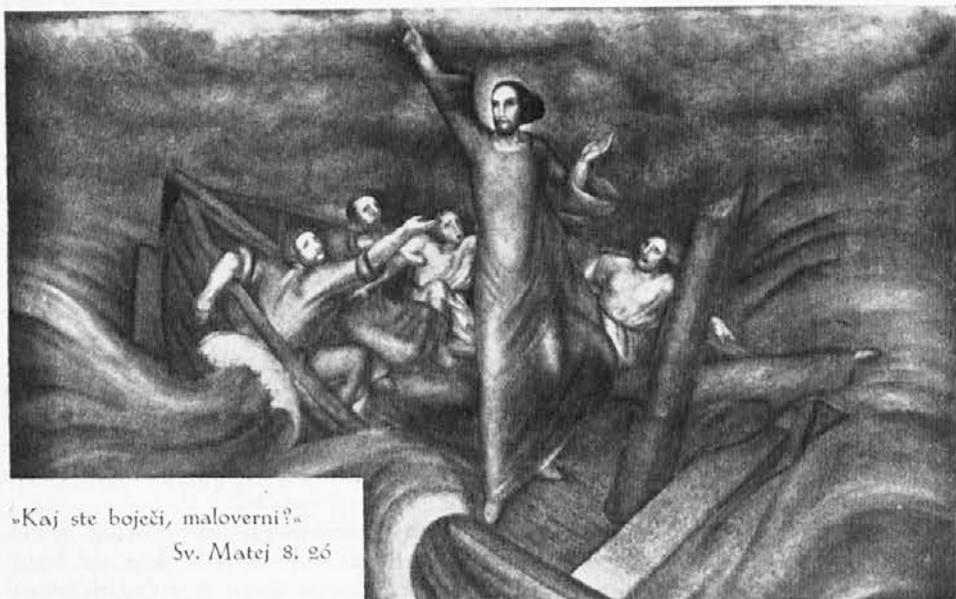
Jože Cukale

Izgnanci

*Marija, o Marija!
Samo teh dvoje besed
nam je ostalo prečudno sladkih
od vseh naših molitev,
samo uboga sled
včerajsnjih naših prošenj...*

*Zdaj ustnice nemo šepčejo,
zdaj srca so žalosti polna.
Kje bol se bo naša ustavila
Ti milosti polna?
Razbil nam domove sovražnik je,
globoka bridkost nam sega čez rob,
joj, če nam še duša omahne v grob,
potem bo tema in brezkraven mraz,
Marija, usmili se nas!*

Za čas notranjih in zunanjih bojev

»Kaj ste boječji, maloverni?«
Sv. Matej 8, 26

Cirilov akademski dom (T. Kralj)

Bodi radoveden, toda . . .

Radovednost je težnja po mnogem znanju in hrepenenje po neznanem. Radoveden človek je lačen in žejen resnice. Radovednost zbuja in podpira pozornost. Pojavlja se že v prvi mladosti in polna je nestalnosti in kapric, brez globine in vztrajnosti in vendar je v njej velik vir duševne razgibanosti in bogastva. — V poznejši dobi nas prav ta zmožnost vodi do bolj globokega opazovanja, ko hočemo vse vedeti in otipati. Ali ni bila ta želja skrivnostno izražena v Goethejevem smrtnem kriku: Luči! Luči! To je krik vsakega umnega bitja po resnici.

Seveda je radovednost zato nekaj dobrega in izredno važnega. »Zakaj? je mati vsega znanja«, je dejal Schopenhauer. So pa nekatere oblike radovednosti, ki se jih moramo varovati. Najprej se bojmo tiste radovednosti, ki hoče vse videti in vse vedeti. Škof Dupanloup je dejal, da je v njej iskati vzroka za večno raztresenost in za neštevilne izgubljene ure. Tak radoved-

než hoče biti zraven pri vseh nesrečah in senzacijah. Prisostvuje prihodom odličnih ljudi in nesramnih razbojnikov, ki jih uklenjene pripeljejo orožniki, Za vse ve: kdo bo nastopil v drami, zakaj ta gospod danes ne sprejema itd. Prisostvuje vsem tekmam in vsem predstavam, zbira najrazličnejše reči. La Bruyère ga opisuje kot zbiralca tulp, pečatov, ptičev, žuželk itd. V 20. stoletju najdemo zbiralce znamk, razglednic, pip, palic, oblek itd. Mark Twain predlaga, naj bi kdo zbiral še kravje zvonce, razbite opeke, kamnitne sekire, nagačene kite . . .

Posebna vrsta takih zbiralcev so bibliomani, ki si naberejo ogromno knjig, da se radujejo ob njihovi vezavi in papirju in tisku, toda odprli jih niso niti enkrat in še vedno so nerazrezane. Saj so vse take radovednosti zelo nedolžne, toda vzamejo preveč časa.

Hujše oblike nezdrave radovednosti so pri tistih, ki se strastno zanimajo za sodnijske razprave, za surovo boksanje, za izvršitev smrtnih obsodb, za vse mogoče škandale. Sedanji časopisi to radovednost še posebno netijo in podpirajo. To lačno zasledovanje vsega temnega, kar je v zvezi z eno ali drugo osebnostjo in če sestavlja glavno duševno hrano velike plasti med ljudmi, je najboljši dokaz, da je doba brez pravega smisla za višje in bolj duhovne zadeve, saj ni mogoče služiti dvema gospodoma.

Vsaka radovednost, ki ni naklonjena tvojemu resnemu duševnemu delu, ti je nevarna. Nekateri izgubljajo dragocene ure s tem, da iščejo sredstvo za dolgo življenje ali se trudijo s perpetuum mobile ali skušajo iz pepela zopet priklicati rastlino itd. Toda to je bilo le včasih, danes pa se premnogi enako strastno zanimajo za okultizem in spiriizem, cele ure presedijo pri takih knjigah, drugi zopet hočejo imeti prębrane prav vse

romane, ali biti pri vseh predstavah v kinu itd. Ubogi študentje, saj je to najboljša pot, da svojega študija ne bodo dovršili in se bodo slabo pripravili za pozneje.

Posebno nevarna pa je tista radovednost, s katero kdo najraje išče le to, kar je sumljivo, umazano in nemoralno. Posebno so radovedni, kaj pišejo knjige, ki so na glasu kot slabe. Malo jim je mar zapovedi Boga ali Indexa. Izgovarjajo se, da morajo vse vedeti, da morajo slišati oba zvona, da jim nič ne škoduje. Kakor kače se varuj takega mišljenja!

Na vsak način pa goji zdravo in pravo radovednost. Glede stroke, ki se ji misliš posvetiti, bodi vedno na tekočem. Zanimaj se, kaj o tem pišejo, zanimaj se za nova odkritja in potovanja znanstvenikov itd. V Ameriki se vsak specialist in inženir, da, že predelavec neprestano sprašuje, kaj mora še storiti, da bo njegov stroj imel več in hitrejših uspehov.

Najlepša pa je radovednost znanstvenika, ki hoče vse vedeti. Povprečen človek se hitro zadovolji in ne išče za zadnjimi vzroki. Pravi študent mora imeti to radovednost. Hoteti mora vsaki stvari priti do dna. Taka radovednost pa plemeniti dušo in jo bogati. Ta radovednost ne preneha v nobeni dobi in še starčku veleva, naj nadaljuje s svojim iskanjem, dokler ima le še malo upanja, da bo mogel še prodreti v neznane pokrajine in še služiti resnici.

P. S.:

Iz Žingarice na Triglav

Za Žingarskimi pečinami pod Stolom sameva kongregacijska koča. Prav do nje se sklanjajo vse naokrog visoki hribi. Tiho je vse. Le Završnica drvi po dolini z glasnim šumom. Njena pesem daje dolini svojevrstno življenje.

Poleti leži težka soppa nad gorenjsko dolino. Truden in poten se vzpenjaš po stopnicah nad Žirovnico. Ko zavije pot skozi majhen predor, zagledaš globoko pod seboj Moste in nad njimi pobočje Stola. Prijeten, osvežujoč hlad te sprejme. Nov svt se ti odpre.

Po prijetnih stezicah skozi zelene bukove

gozdčike in cvetoče košenine se vije steza mimo umetnega jezera. Noga postaja lahka, težki dolinski zrak popušča. Še nekaj korakov in izza zelenja se posveti Žingarica.

Gostoljuben sprejem in koča, preskrbljena z vsem, kar si človek v planinah more želei, napravi najboljše razpoloženje. Študent, ki je preživel nekaj tednov počitnic v Žingarici, je ne bo več pozabil...

Lansko leto je bilo tik pred počitnicami ozračje tako čudno vznemirjeno. Težke slutnje so nas obhajale. Pa se je vendar vse tako uredilo, da smo se odločili iti v Žingarico na počitnice.

Dekleta iz ljubljanske stolne kongregacije, nekaj deklet iz Kočevja in Kranja, pa je bila kar lepa družba.

V prav lepi slogi in pristrnem prijateljstvu so tekli dnevi, sprva bolj počasi, nato pa vedno hitreje, nazadnje pa po mnenju vseh mnogo prehitro.

Vreme ni bilo najbolj ugodno. Toda samo doma se le ni bilo treba držati. Obiskali smo Poljsko planino in Valvazorjevo kočo. To je bilo za začetek in vajo. Toda gore so vabile. Opogumili smo se in šli na Stol. V jutranjem soncu se je lesketal na novo zapadli sneg, ki nas ni motil. Zakaj ko smo dospeli na vrh, ga je bilo le še prav malo. Z vrha smo gledali v Korotan in se tiho pogovarjali. Bilo je lepo.

Čez nekaj dni smo se že v dolgi vrsti vzpenjali na Begunjščico. V soncu in zelenju ter tihoti, ki jo poznajo samo gore, smo si na vrhu privoščili nekaj ur počitka in pozabili na vse, kar teži to ubogo zemljo. Po prudu smo se spustili na Zelenico. V meleh se je kadilo in drselo, da smo bili dobre volje več kot dovolj.

Z vseh gora smo gledali Triglav. Lep je bil in vabil nas je. Naše želje so ga obletavale. Toda bilo je malo upanja, da se povzpemo na njegov vrh. Gospod kanonik, ki je bil vodja kolonije, se je bal za nas. Je pač vedel, da leži na njegovih ramah težka odgovornost za zdravje in cele ude vseh tabornic.

Toda gospod kanonik je znal brati tihe želje v očeh deklet. Tiste, ki so se izkazale v hoji in previdnosti, je sklenil pustiti na Triglav, če jim tudi starši dovolijo. Seveda znajo mladi ljudje tako lepo prositi in pot tako naslikati, da je bilo od te strani najmanj težav.

Zbrala se nas je ravno prava družba. Gospodična Marinka iz Ljubljane naj bi skrbela za celo kočo deklet. Nosila je s seboj obliže in jedovo tinkturo za žulje in praske. Potem smo imeli dve Ančki. Ena doma iz Ljubljane. Tiho in požrtvovalno nas je spremljala. Trdila je, da je bilo lepo. Mi pa smo imeli z njo iskreno sočutje. Na Kredarici jo je začelo trgati v vratu, da je reva vso pot domov morala glavo po strani držati. Pa ni tožila in ne zaostajala. Druga Ančka — doma izpod Ljubljane, kjer je sama ravnina — z lepimi, dolgimi pšeničnimi kitami in svetlimi očmi, pa skromna in mirna, povsod pripravljena dekletom pomagati, je krepko pešala. Zgovorna in podjetna Metoda iz Kočevja je skrbela za dobro voljo. Gotovo ji iz Kočevja še kdaj uidejo misli v sinje višave na Triglav in najbrž so to lepi spomini.

Nada iz Ljubljane ni bila novinka. Na Triglav je šla že v drugo. Potem sta bili še dve Štefki. Ena velika, zgovorna in vedno dobre volje. Druga majhna, komaj drugošolka. To je bil naš bonbonček. Vso pot nam je žvrgolela. Njej ni nikdar zmanjkalo. Pač, v Bohinju domov grede ji je zmanjkalo podplatov na čevljih. Izglodal jih je Triglav. Končno naj se predstavi kot vodja ekspedicije še podpisani, ki mu je bila to deseta pot na Triglav.

V lepem, jasnem in sončnem jutru smo zapustili Žingarico in hiteli na kolo-dvor. Julijske so se dvigale pred nami v višavo v čudovitem žaru. Koraki so bili lahki, srca vesela in hvaležna.

Od Mojstrane do Vrat oziroma Aljaževega doma smo se pasli v jagodah in borovnicah. Mimogrede smo se ustavili pri Peričniku in se v rosi razpršenega slapa ohladili in osvežili. Brez truda smo se znašli pod severno triglavsko steno v gostoljubnem zavetju Aljaževega doma.

Najbolje se je počutila naša mala Štefica. Sklenila je prijateljstvo z oskrbnikovo vnučkinjo, jo zalagala s pecivom in marmelado, kakor bi je mamica boljše ne mogla. Po kratkem okrepčilu je g. Torkar prinesel velik enoceven daljnogled, da smo lahko videli železni križ na Škrlatici in turiste, ki so lezli po grebenu iz Malega na Veliki Triglav.

Dan je bil še vedno lep, jasen in sončen. Toda težka sopara popoldanskih ur nas je napravila nekako lene. Zeleli smo više, da bi laže dihali.

Izbrali smo Tominškovo pot. Počasi, a brez postajanja, smo lezli navzgor. Od deklet se je zahtevala stroga pokorščina. Vse je moralo iti tako, kakor je vodja ukazal. Ne vem, če so ta dekleta vedno tako ubogljiva, a na Tominškovi poti ni bilo treba prav nič opominjati. Vsak ukaz se je izvršil. Vse je šlo samo po sebi.

Aljažev dom je ostajal vedno bolj daleč spodaj v dolini, mi pa smo se razgledovali po severni steni in se bližali ledeniku. Pri studencu, kjer se Tominškova pot združuje z ono, ki pripelje čez Prag, smo čutili, da potrebujemo počitka, okrepčila in pijače. Vse smo si privoščili. Moči so se nam vrnile. V večernem soncu smo spet dobre volje koračili čez sneg, oblekli našo Štefco, kakor je bilo hladnemu večeru primerno in se predstavili v koči na Kredarici. Č. Šest je bil do nas zelo gostoljuben. Za vso prijaznost in naklonjenost, ki nam jo je izkazoval, mu bomo ohranili hvaležnost.

(Dalje.)

Za Marijo ni prostora

Vodstvo Marijinih družb je izdalo krasno podobo Marije z Brezij z željo, da bi bila razširjena do zadnje slovenske hiše. Premnogo dobrih ljudi je to razumelo in že kraljuje v njihovih domovih Kraljica Slovencev — Marija Pomagaj z Brezij. Toda zanimive stvari so doživeli tisti, ki so se trudili, da bi ta slika res šla med ljudi. Premnogokrat so bili odbiti z izgovorom: nimamo prostora. Za vse druge slike, za vsa različno moderno šaro se najde prostorček, le za Marijo ga ni.

Kar se je zgodilo s sliko, se tolikokrat godi v dušah. Za vse je prostor, za Marijo in vse to, kar nas uči njena lepota, pa ni prostora. Ali hočete dokazov iz življenja? Zakaj pa ti nisi hotel stopiti v kongregacijo? Zakaj pa si se ti začela izogibati kongregacijskega obhajila in sestankov? Zakaj pa je tvoj tovariš odklonil »Našo Zvezdo«? Zakaj pa nič več z veseljem ne prepevaš Marijinih pesmi kakor včasih? Zakaj pa ne hitiš nič več s tolikim zaupanjem k njenemu oltarju? Seveda: za Marijo ni prostora...

Samo eno misel bi ti dal za premišljevanje: tistim, ki so v Betlehemu odklonili Marijo, ki jim je Jezusa nosila, zgodovina tega ne bo nikoli odpustila...

Tihomir Toth

Križ

Nekoč se je dogodilo v svetovni vojski, da je bila četica vojakov obkoljena od močnejšega nasprotnika. Vojaki so se spravili v neko malo kolibo, ki jim je edina mogla služiti kot zaklonišče. Vodja nasprotnikov pozove vojake k vdaji. Strašen ogenj iz pušk mu je odgovoril. Tedaj so nasprotniki obkrožili kolibo in so nanjo streljali z vseh strani. Streljanje je dolgo trajalo. Počasi so umolknele puške v kolibi. Izstrelili so zadnjo kroglo. Nasprotniki so navalili na ruševine. Pretreseni so obstali pred groznim prizorom. Med mrtvimi, ki so ležali okoli po podu, je sopol v lastni krvi poveljnik, mlad poročnik. Zdaj niso bili več sovražniki, zdaj so tovariši. Vodja je poln pomilovanja vprašal mladega poročnika: »Videli ste našo premoč. Zakaj se niste vdali?« Poročnik se z velikansko muko zravna in sede na pod, pokaže svoja prsa in odgovori: »Kdor ima pri nas tako znamenje, se ne vda.« Prsa mu je krasil majhen železen križec.

Bratec moj! Ko je treba, da se tudi ti boriš s težavami, da si izoblikuješ značaj, pomisli na križec, ki ti ga je pri krstu vtisnil Gospod.

Naj se postavi proti meni ves svet, strast in vrag, svojega križa ne bom nikoli izdal ali zatajil.

Marjan

Srečanje

Takrat je bila še pomlad, ko smo zapuščali gimnazijo za vedno. Tisto rumeno poslopje je bilo zame tako veličastno in profesorji so se mi zdeli višek popolnosti. Le takrat ne, ko je kateri zahreščal: »Vi, poberite ogrizek tam pri oknu in ga nesite v koš!« Najraje bi mu ga dal za klobuk, saj so bili gor zavibani krajevci tako vabljeni. Toda bili smo pred maturo in ker za vsakim ogrom vendar ne boš delal zrelostnega izpita, se je pripognil tudi ponosni osmošolski hrbet. Ko sem slišal po končani maturi med tistimi, ki so izpit »položili«, tudi svoje ime, mi je bilo žal, da sem se pokazal takrat ubogega šolarčka. Srce mi je radostno zavriskalo: »Fant, prost si!«

Da, bil sem prost šole, zadirajočih obrazov in temnih hodnikov. Temna pa je bila tudi bolezen, ki je takrat zagospodovala nad mano. Doma me je čakala postelja kot izmučenega starčka. Jaz pa sem bil mlad in ves svet bi moral biti nekoč moj. Zunaj je tako lepo sijalo sonce, a le za druge, meni — ne. Nikdar nisem mogel verjeti, da bom sploh kdaj bolan. Zdaj pa sem bil hudo in nevarno. Od vse narave so mi ostali le kostanji, ki rastejo pod oknom. Nekoč so bili gotovo majhni, čisto majhni. Meni neznana roka jih je tja vsadila; zdaj so prikovani v tla že dolgo, vse svoje življenje. In tudi jaz sem bil mlad, kot so bili oni nekoč in — prikovan. Tako daleč so bile zame tiste gore, ki so žarele nekoč v soncu, ali pa so jim bele megle ovijale krono dostojanstva. Kje so ravne ceste, prijatelji, zabava, ljubezen, kje Bog?

Bog? Tudi On me je zapustil! Nekoč je hodil po svetu v mučeniški, rdeči halji in svetli lasje so mu vihrali v vetru. Hodil je tudi po naši zemlji in večkrat sva se srečala. Nekoč, čisto natanko vem, da, tam v polju je prišel. Mislim sem,

da je tujec, ubog in nadložen, kot jih navadno pri nas srečujemo. Hotel sem umakniti pogled, ko je šel mimo, On pa se je tako prijazno ozrl. In še nekaj smehljaj se je. A vendar sva odšla vsak v svojo stran, vsak svojo pot...

Dolgi tedni so mi počasi minevali. Medtem so postali kostanji debelejši in njihove bodice so rjavale. Dan je bil enak dnevu, le drug dolgočasnejši od drugega. Opoldne je hrup pod oknom naraščal in soba je bila takrat najsvetlejša. Koraki ljudi, ki so hiteli iz služb, vozovi in ropot, vmes smeh in kričanje razposajenih šolarjev, vse me je spominjalo, da je sonce doseglo svoj vsakodnevni cilj. In vsak dan je bilo tako.

Neko popoldne je spet prišel zdravnik. Sklonil se je čezme in čisto počasi je dihal. Potem je odšel. Skozi priprta vrata sem slišal, da mi je bolje, da bom kmalu spet mlad. Od vsega srca sem bil hvaležen človeku, ki je povedal to, zame tako svetlo in važno besedo. Vse se je zganilo v meni; močnejše mi je vzkipelo srce in skozi solze sem zaslutil, da, videl sem v zlatih sanjah prihajati tujca, ki sem ga nekoč srečal v polju. Videl sem Njegov smehljajoči se obraz in odpuščanje je bilo v Njegovih očeh. V rokah je držal knjigo. Prva platnica je bila modra in na njej je bilo napisano: Ljubezen. Obrnil je knjigo in zadnja platnica je bila rdeča. Tudi na tej sem bral: Ljubezen. In ta knjiga je bila njegov evangelij, njegova postava...

Po nekaj tednih sem vstal. Takrat so se kostanji že odpirali in sonce je imelo krajšo pot kot tedaj, ko sem jih gledal še majhne skozi okno. Zaželel sem si sonca in luči, zaželel sem si narave. Polja so bila že prazna in pokoj je vladal na njih. Tam v daljavi so samevale naše gore, tihe in mogočne, in sonce je zapuščalo mračno pokrajino. Spet sem šel po polju kot nekoč, ko je bilo še pisano in se je mak bohoto priklanjal v vetru. In tedaj sem spet srečal onega moža, ki pa zame ni bil več tujec, saj sem ga poznal in vzljubil. Šel sem z njim in dal mi je knjigo, ki jo je vedno nosil s seboj. Tedaj so polja oživel, ves svet se mi je zdel nov, nova in lepa zadnja cvetka — saj jo je tudi On ljubil.

Aleš Ušeničnik*)

Hipnotični pojavi

Metapsihologija (parapsihologija) je znanost o nekih izrednih pojavih »telepatije«, jasnovidnosti, »drugače vida«, slutenj in spominov, potem tudi o nekih pojavih v hipnotizmu in spiritizmu i. dr., ki jih nekateri pripisujejo »duhovom«, a drugi mislijo, da navadno ne presejajo mej človeške duševnosti in da jih bo povečini mogoče razložiti z neko »višjo in globljo« psihologijo »poleg« navadne psihologije. Ker so takšni pojavi nekako tajinstveni, skrivnostni, »okultni«, imenujemo to znanost tudi okultizem. Ze leta 1520 je napisal Kolinec Agrippa v. Nettesheim medicinsko kabalistično delo z naslovom: »De occulta philosophia«. Med pojave metapsihologije prištevamo tudi pojave hipnotizma. Znano je pač vsakemu izobražencu vsaj na splošno, kaj je hipnotizem in kakšni so hipnotični pojavi. Hipnotizer položi n. pr. palce na obrvi, a druge prste na sence hipnotične osebe ter ji gleda strmo v oči. Obenem ji ukaže rahlo sicer, a odločno, naj zaspi. In ta ukaz se vsili hipnotični osebi, prevzame jo in uspava. — »Dvigni roko!« Oseba dvigne roko. — »Tvoja roka je otrpla in ti je ne moreš povesti... Povesi roko!« — Oseba ne more povesti roke. — »Kako je meni ime? — Ti ne veš več, kako je meni ime!... Filip! Kako mi je ime?« — Oseba se ne more več spomniti. — Hipnotizer ji da šop suhega listja: »Oj, prekrasna roža! Poduhaj, kako diši!« Hipnotična oseba začne s slastjo vonjati suho listje, kakor da je najbolj vonjiva roža. — »Oj, kako lepo jabolko,« pravi hipnotizer, »pa kako okusno! Pokusi!« in ponudi ji repo. Oseba s slastjo začne gristi repo... — »Glej, glej,« povzame hipnotizer, »ti si pravi vojak, kakšno čako imaš in kakšne brke.« — In hipnotična oseba začne delati kretnje, kakor da viha brke, salutira in koraka, kakor da udarja boben...

To vsiljevanje svojih misli drugi osebi imenujemo sugestijo. Sugestija je včasih slabejša, včasih močnejša. Včasih ostane sugestija tudi še potem, ko se oseba zbudi. Hipnotizer ukaže, da mora čez toliko časa delati to in to. In ob določenem času res stori, kar ji je bilo naročeno. Tako sugestijo imenujemo sugestijo na obrok. Tudi na razdaljo, pravijo, da je mogoča sugestija. Hipnotizer piše hipnotični osebi pismo: »Kadar prebereš to pismo, moraš zaspati!« Ali: »Kadar koli prebereš to vizitko, moraš zaspati!« In ko dotična oseba prebere pisemce, jo prevzame hipnotično spanje in kadar koli pogleda vizitko, zaspi. To je pojem

*) Izbrani spisi IV.

telepatije. Dalje naj omenimo še drug čuden pojav. Hipnotizer položi hipnotični osebi na roko kos papirja, češ da je gorčični obliž. Roka začne rdeti in počasi se pojavi mehur, kakor da bi bil res na roki gorčični obliž. Celo krvavi pot in krvave rane pravijo, da so se pokazale pod vplivom hipnotizma.

Ali tiči v hipnotizmu kaj nadnaravnega? Znanost sodi, da ne. Ni še vse jasno, ni še mogoče vsega povoljno razložiti, toda toliko je pač dognano, da ne kaže slediti v hipnotizmu mislečih sil odn. mističnih sil, čudežnih fluidov, prekonaravnih vplivov. In kakšne dokaze ima znanost za te trditve? Najsplošnejši je le-ta dokaz, da hipnotizem ni več privilegij tega al onega »čudotvorca«, marveč je neka sila zdravilna metoda, ki je znana na vseh večjih klinikah. Saj so že cele medicinske šole, ki imajo svoje posebne načine hipnotiziranja. Kdo bi si torej upal vzdrževati mnenje, da delujejo tu nadnaravne sile? S prirodnimi silami se lahko igračkamo, z nadnaravnimi močmi pa ne! Drugi, tudi splošni dokaz je ta, da ni nobenega hipnotičnega pojava, ki mu ne bi bilo analogije v navadnem življenju. Odtod sklepa znanstvo, da je hipnotizem sicer nekaj izrednega, a da vendar ne sega preko skrajnih mej naravnega duševnega življenja. In ali se ne vidi ta sklep upravičen? Tretji dokaz je pa ta, da se dajo hipnotični pojavi na podlagi psiholoških zakonov, če ne do dna dozreti, vendarle dosti umevno razložiti.

Kaj pravi torej psihologija o hipnotizmu in hipnotičnih pojavih? Zadnja beseda psihologije je le ta, da je skupni vir vseh takih pojavov v domišljiji.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

52. Ivan Cankar (1876—1918).

Za čas slovenske moderne utegnemo v Ivanu Cankarju ugotoviti povsem podobne nazore glede vere in Boga kot pri Ketteju in pri Murnu, a Cankar je imel priložnost v svojem nadaljnjem velikem delu tudi svoje nazore o življenju popraviti in izpopolniti, kajti medtem ko imamo od Murna in Ketteja le po eno knjigo, je živel Ivan Cankar tako dolgo pisateljsko življenje, da imamo izpod njegovega peresa kar 56 del. In iz njih nam je mogoče natančneje razbrati svetovno nazorno plat našega največjega prozaista.

Prva pot je potemtakem tudi pri Cankarju enaka poti tovarišev iz slovenske moderne. Iz otroške vernosti je prešel v verski indiferentizem, v nekak panteizem, celo v naturalizem in dekadenco. Iz tistih časov imamo izpod njegovega peresa znamenito *Erotiko* in *Vinjete*. V obeh delih je premnogo fatalizma, premnogo napačnih nazorov, celo blasfemij ne manjka, saj so bile prav za tisti čas še posebej zadosten vzrok, da je škod dr. A. B. Jeglič pokupil vse preostale izvide *Erotike* in jih uničil. A to Cankarja niti ni preveč zadelo, saj je že sam v češkem prevodu in pozneje v drugi

izdaji v slovenskem jeziku slabe stvari ukazal izpustiti. Potemtakem je na škofa dr. Jegliča zaradi tega dejanja padel po krivici marsikateri preoster očitek tako imenovanih Cankarjevih branilcev in branilcev absolutne svobode v umetnosti. V tisti dobi Cankarjevega dekadentstva se jasno odraža iz vseh njegovih del celo življenjski pesimizem, velika nejasnost in meglentost glede načel in svetovnega nazora, premnogo je v njem tudi lascivnosti in resignacije nad življenjem.

A naš največji pisatelj se je razvijal vse svoje življenje, do smrti. In ta razvoj se je začel pri njem na silno globokih doživljajih ravno ob koncu njegovega dekadentstva, prav ob njegovem prehodu v novo romantiko in simbolizem. Ti globoki doživljaji so bila doživetja smrti, smrti njegove matere 1897, potem pa smrt dveh velikih tovarišev, pesnikov Ketteja 1899 in Murna 1901. Ob teh pretresljivih dogodkih je Cankar prvič zrelo pomislil na Boga, na dušo in večnost. In te misli so ga do dna pretresele.

Pa tudi sicer se je prav takrat razvijal iz mladeniča v moža, v zrelejša gledanja na svet in življenje. Spoznavati je začel puhlost sveta, bedo in krivico in zlo na svetu, podobno kot poje o tej stvari v Slovesu od mladosti njegov pesniški brat France Prešeren. A to spoznanje dobrega in zlega ga ni potro in razočaralo, marveč ga povzdignilo v enega največjih bojevnikov za dobro in lepo in resnično v slovenski družbi. Postal je veliki glasnik vere in čistosti in resnice, bičati pa je začel z vso silo zlo in krivico, kjer koli jo je zapazil. Napisal je Tujce, Knjigo za lahkomišelné ljudi, Kralja na Betajnovi, Jakoba Rudo, Pohujšanje v dolini Šentflorjanski ter Hlapca Jerneja in njegovo pravico. V vseh teh delih je bil branilec vseh ponižanih in razžaljenih. Res da je pisal proti zlu tako, da je bilo ostro, da je bolelo, da ga sodobna slovenska književna kritika dostikrat niti razumela ni. V resnici je mnogokaj pretiraval in karikiral. A kateri satirik ne dela tako? Gotovo je, da je napake povečeval, risal »noč vso pusto in prazno«, kot pravi sam, a vse to je delal z enim edinim namenom, da bi luč tem svetleje zasijala. Iz dekadenta in pesimista je postal novo romantični idealist najvišje vrste (beri delo Martin Kačur!), saj je učil samo ljubezen in usmiljenje, a bičal hinavstvo, licemerstvo, farizejstvo, zapeljivce in bogate kapitaliste, ki žive na račun ubogih. Slovenski družbi in posameznikom v nji je vzbujal na ta način vest kot nihče med Slovenci. Na drugi strani pa je risal lepoto, resnico in dobroto, ki jih je gledal predvsem v malih ljudeh, v ponižanih in razžaljenih, v vagabundih in izgubljenkah. Tako so mu bile knjige Na klancu, Hiša Marije Pomočnice, Milan in Milena, Lepa Vida in Podobe iz sanj najljubše.

Prav ta boj za idealno lepo življenje ga je seveda nujno vedel tudi k religiozno razmišljanju. Sicer tudi Cankar ni bil dejaven katolik nikoli, a vendar je 1909 na Trebeviču nad Sarajevom vzkliknil, prevzet po naravni lepoti: »Bog je in luč in življenje.« In ob koncu svojega življenja in pisateljevanja je to religiozno doživljanje potrdil tudi v najlepši slovenski knjigi — v Podobah iz sanj, ko je z muko iztisnil iz svojega trpečega srca trojico najvišjih vrednot, ki so: mati, domovina, Bog. Kar se tiče konfesije, ugotavljajo nekateri književni zgodovinarji, da se je Cankar priznal tudi h katolištvu, češ da se je le tako mogel ves združiti s svojim tako ljubljenim slovenskim narodom.

Tudi Cankar je izpovedoval vero v večno življenje, a ne toliko v metafizičnem pomenu, kolikor bolj v umetniškem. In bil je bolj umetnik kot človek. Zato mu je bila lepota sama že večno življenje. Zato njegove izpovedi iz leta 1909, nikoli niso bile povsem trdno njegovo mišljenje in prepričanje, ker o kaki ustaljeni stvari v Cankarju sploh govoriti ne moremo, saj se je kot genialna narava neprestano razvijal, tako tudi v svetovno nazornem vprašanju ni najti v njem nič trdnega in končno veljavnega. Saj je tudi po tistih izjavah še večkrat padal nazaj v dvome in pesimizem in meglenost. Vendar mu je bila smrt prehod v pravo življenje, ko se človek otrese telesnosti — »življenja je več«, kot najdemo isto misel pri Prešernu in Murnu.

Cankarjev religiozni nazor je bil bolj otroški in ženski, prav kakor pri Murnu, a skoro nič moški. Cankar si je postavil v življenju alternativo: ali je pravica ali je ni, in to mu je bilo enako: ali je Bog ali ni Boga. V smrti je videl izpolnjeno ljubezen. Samo umetnost mu je bila sila, ki človeka razgiblje, niso ga pa mogla razgibati globoka življenjska vprašanja in boji za dosego zrelega svetovnega nazora. Do metafizičnega gledanja na svet se nikoli ni dokopal. Zmerom je hrepenel po novem, boljšem življenju onstran groba.

O Cankarju so bile glede na naše vprašanje o vernosti sodbe zelo različne in še so take. Zaradi nedosegljive umetniške veličine v prozi ga vse struje v našem kulturnem življenju žele imeti za svojega. V našem vprašanju ga je najbolje označil katoliški pisatelj Ivan Pregelj, ko mu je skušal čim najbolj objektivno priznati dobre strani, a tudi ni maral zamolčati slabih. Zato hočemo tudi mi zaključiti svoja razmišljenja o Cankarju s Pregljevimi besedami. Takole piše o njem: »Mnogo zmot je v Cankarjevih nazorih o življenju, marsikaj ni pravno dobro v njegovih knjigah in mnogokrat je njegova sodba enostranska in njegova generalizujoča obsodba krivična. Pa vse je verna podoba tega, kar je mislil, in še vernejša tega, kar je pretrpel. V boju je pretiraval, karikiral — je pač pisal satire, a ves je poln upanja in vere — idealist.« (Dalje.)

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

»Saj me ne poslušáš, Albin!« ga dregne Drago, zelo razburjen. »Pazi, za pokoro ti preberem odstavek iz očetovega pisma, da te bo malo sram: »Sinko moj, vesel sem, da si dobil resničnega prijatelja. Vsa zgodba, ki mi v njej odkrito našteváš svoje pogrške in njegovo plemenito ravnanje, je taká, da fanta spoštujem in ljubim, čeprav ga še ne poznam. Ker ti je tako pri srcu, vaju bom ob svojem povratku skušal na kak način med počitnicami združiti. Povej mu, da mu tvoj oče pošči vesel božič in mu v duhu topla stiska roko. To je res dober fant in ti veš, da se na take stvari spoznam.«

»No, Veseljak, si zdaj slišal?« ga Drago veselo podraži.

»Le kaj si očku o meni natvezil? In to naj bi te tako neskončno veselilo! Se pa res ne izplača!«

»O, so še vse drugačne reči!«

»Sem takoj vedel. Nikoli te še nisem videl tako razburjenega in zgovornega!«

»Velika novica! Požuri se, da jo ugameš! Brž, brž, jaz je ne morem več drževati!«

»Kako naj uganem? Morda ti pošilja vagon redkih školjk?«

»Phu!«

»Škatlo kitajske tinte in cel kos vezene svile, da si daš iz nje napraviti mandarinsko obleko?«

»Še kaj mnogo, mnogo boljšega!«

»Čakaj! Pošilja ti Kitajčka, pravega in živega.«

»Ali si na glavo padel? Kaj pa naj z njim počnem? Saj ga vendar ne morem postaviti na polico kot kak kipec!«

Oba sta se divje zakrohotala ob misli na ubogega Kitajčka, ki z mahedravnimi nogami ždi kot okrasek na knjižni polici.

»Vdam se,« reče Albin. »Kar sam mi povej!«

»Pa bom. Očka se vrne, razumeš, vrne se!«

»Tvoj očka? Kako sem zabít, da tega nisem uganil! O, zelo sem vesel tvoje sreče! Hudo sem se že bal, da se boš o počitnicah dolgočasil. Živijo, živijo!«

»Pst! Boš ves oddelek spravil pokonci! Rečem ti, da sem srečen kakor kralj!«

»Kdaj pa pride? Z ladjo bo s Kitajskega potreboval veliko časa!«

»Ne vrne se z ladjo. Poslušaj še kos pisma!«

Drago spet vzame pismo, ki mu je prineslo tolikšno radost, in bere:

Takoj spočetka ti sporočam veliko novico, da boš samo nekaj dni po prejemu tega pisma videl mene samega. Da, prav si bral; pračam se v Anglijo; proti božiču bom gotovo že doma! No, ali ni res to nepričakovana sreča? Povem ti, kako je do tega prišlo:

Znano ti je, da je moj pogumni »Bojovník« s svojo posadko moral krepko posredovati, da brani Evropece proti krepki četi kitajskih roparjev. Moje moštvo se je vedlo odlično in predstojniki so to na srečo opazili. Zato je včeraj prišel na krov visok častnik admiraltete in razdelil nagrade. Končno je še meni med štirimi očmi posebej čestital. Moj Bog, saj nisem storil nič več kot sleherni iz mojega moštva.

Nato pa mi je stavil več važnih vprašanj.

Malo pred svojim odhodom pa mi je naročil, da poveljstvo »Bojovníka« izročim svojemu namestniku in se čim hitreje odpravim v London, da izvršim neko važno poslanstvo. Prineslo mi bo novo zvezdo in moj mali Drago se bo lahko ponosno sprehajal s svojim očetom po Piccadillyu in Strandu. Kajti dobro pomni: skupaj boba šla v London! Istočasno pišem tudi tvoji materi. Te dni odpotujem s preko-sibirsko železnico in vaju kmalu po božiču obiščem v Belgiji.

Politika

Papeška diplomacija

Zaradi svoje suverenosti ima papež pravico, pošiljati v vse pokrajine svoje poslanike. Papeški zastopniki so v vseh pokrajinah, kjer ima katoliška Cerkev svoje postojanke. Papeški zastopniki morajo nadzorovati cerkveno upravo v svoji pokrajini in o tem obveščati papeža. Nekateri zastopniki vršijo še diplomatsko službo kakor državni poslaniki. Tako papeško zastopstvo, ki ima tudi diplomatski značaj, se imenuje nunciatura ali internunciatura, zastopnik pa nuncij ali internuncij. Nunciatura ima čin veleposlanštva, internunciatura pa čin poslaništva. Papeško zastopstvo, ki nima diplomatskega značaja, se imenuje apostolska delegacija in zastopnik apostolski delegat. Nunciji in internunciji so podrejeni kardinalu državnemu tajniku, apostolski delegati pa nekaterim kongregacijam. Nuncijev in internuncijev je bilo pred nedavnim 38, apostolskih delegatov pa 22. Pri sv. stolici ima 13 držav veleposlanštva, 25 pa poslaništva. Naša država vzdržuje pri Vatikanu poslaništvo, papežev nuncij v Beogradu pa je nadškof dr. Hektor Felice.

Fizika

Koliko je ura . . .

Sloveči škof Fénelon je šel nekega dne na sprehod z dečkom, ki je bil v njegovi oskrbi. Med sprehodom vpraša deček škofa, koliko je ura. Škof potegne uro iz žepa in jo pokaže dečku. »O kako je lepa,« vzklikne deček, »prevzvišeni, prosim, dajte mi jo malo, da si jo ogledam.« Škof da uro dečku, ki si jo ogleduje z zanimanjem.

Čez nekaj trenutkov pravi škof: »Čudovito, dragi Ludovik, poglej, ta ura se je sama naredila.«

»Kaj, sama?« se začudi otrok in neverno pogleda škofa.

»Da, sama se je naredila! Neki potnik jo je našel v puščavi. Gotovo je, da se je sama naredila.«

»To ni mogoče; vi se samo šalite, prevzvišeni,« odvrne deček.

»Ne, dete moje, nikakor se ne šalim. Zakaj bi to ne bilo mogoče?«

»O, prevzvišeni, kako bi se mogla taka ura sama narediti? Saj je treba zelo natančno izdelati kolesa. Kako bi se mogla sama zložiti? Ne, tega že ne morem verjeti in nikoli ne bom verjel.«

Škof poda modremu dečku roko in pravi: »Moje dete, kaj naj rečemo o tistih, ki trdijo, da so se vse čudovite stvari v naravi same naredile in da ni Boga?«

»Kaj prevzvišeni? So res taki ljudje, ki bi bili tako nespametni in hudobni, da bi kaj takega resno mislili in govorili?«

»Da, moj Ludovik, so taki ljudje. Ali so sami o tem prepričani, tega ne morem trditi; toliko pa rečem, da mora človek razum prisiliti, če hoče res kaj takega govoriti. Že pogan Ciceron je zapisal: 'Ako vidiš visoko, lepo hišo, ne boš mislil, četudi gospodarja ne vidiš, da so jo sezidale miši ali podgane.' Koliko manj si moreš misliti, da je krasni svet nastal slučajno sam od sebe. Kakor ima ura, ki jo držiš v rokah, svojega mojstra, tako je svet in vse čudovite stvari v naravi mojstrovina vsemogóčnega Boga. Če boš slišal kakega človeka drugače govoriti, si zapomni, da dela nasilje svojemu razumu in vsem svojim čutom.«

sk

Iz naših kongregacij

Iz viške Marijine kongregacije. Naj se tudi kongreganisti viške Marijine kongregacije enkrat oglasimo, da ne boste mislili, da spimo.

Precej članov šteje naša družinica in vsi se zavedamo, da moremo le z Marijino pomočjo doseči svoje cilje. Zato se zbiramo redno vsako sredo k sestankom.

Spored pri sestankih imamo prav dober. Navadno eden starejših kongreganistov predava, ali pa nam g. p. voditelj

pove kaj lepega. Za deklamacije pa skrbijo mlajši kongreganisti. Enkrat na mesec beremo tudi Don Boskov življenjepis.

Za zabavo igramo šah. Turnir za turnirjem se vrsti in na koncu šolskega leta se bo pokazalo, kdo je najboljši. Nekajkrat na leto igramo tudi tombolo. Vsak prinese s seboj kakšen dobiček in tako se nam jih včasih kar precej nabere.

Naša Marijina kongregacija ima tudi misijonski krožek. Vsi člani pomagajo po svojih najboljših močeh podpirati misijone. Precej kilogramov staniola smo že zbrali, pa tudi znamke in denar smo poslali za misijone.

Vsako leto napravi vsa viška marijanska mladina in med njo tudi naša kongregacija na 8. december »Akademijoc«. Tudi zadnji december smo jo imeli. Spored je bil zelo lep, zato je bil pa tudi obisk dober.

Skoraj vsi viški kongreganisti smo naročeni na »Našo zvezdo«, ta priljubljeni list. Prav všeč nam je, saj nam kaže prave smernice za srečno življenje pod Marijinim praporom.

O priliki se bomo še kaj oglasili.

V. A.

Marijina kongregacija dijakinj pri Svetem Jožefu v Ljubljani. Višji oddelek. — Na zadnjem sestanku v januarju smo razpravljale o kvarnem vplivu in posledicah nemoralnega in protiverskega tiska. Tisk je velesila. Lahko nas dviga, izpopolnjuje in vedri, ako je dober in neoporečen. Manjvredna ali nevedna knjiga pa nam prinaša nepopravljivo škodo. — V razgovoru o »Naši zvezdi« so bila dekleta mnenja, da je list preveč fantovski. Zelele bi, da bi zajel malo več dekliskih vprašanj. In končno — naš list je še premalo naš. Priznajmo si, da še premalo sodelujemo v njem. Ni lepo in prav, da mlad človek, poln svežih, cvetočih sil, gleda delo drugih. Same hočemo zagrabit plug in zaratati negotove brazde in vanje posejati kleno zrnje svojih src. Morda se bomo kedaj še z veseljem spominjale svojega prvega dela. Na delo tedaj, ker naši so duovi! A delo in trud nam Bog blagoslovi! Vilma.

Nekaj novic o Lurdu

Že 4. marca 1858 je lurško votlino obiskalo 20.000 ljudi.

Od l. 1867—1913 je prišlo v Lurd nad 6 milijonov romarjev. Samo l. 1935 je prišlo v Lurd poldrug milijon romarjev.

Prvi čudež se je zgodil v Lurdu 26. februarja 1858. Neki slep mož se je umil z vodo v lurški votlini in je izpregledal.

Urednikova listnica

Čudna stvar, res, zelo čudna!

Skoraj šest tisoč vas je naročnikov »Naše Zvezde«, pa samo nekaj je takih, ki se spomnijo, da za svoj list tudi kaj napišejo. »Zvezda« je vaša in ni dovolj, če zanjo ne napravite ničesar drugega kot to, da plačate naročnino. »Zvezda« naj bo versko glasilo vse slovenske študirajoče mladine in vez med njo... Pošiljajte nam svoje prispevke: organizacijska poročila, pesmi, prozaične spise, seveda take, ki so primerni za verski list. Ni treba, da napišete teološko razpravo ali postno pridigo —

take stvari gredo študentu malokdaj v klasje — ampak pošljite prispevke, ki bodo ilustrirali težave in boje, probleme in stremeljenja današnjega študenta, stvari, ki bodo aktualne in pereče, vendar naj bo to pisano čim manj vsiljivo poučno. Ne plašite se, če komu kako delce obsodimo, da ni vredno objave. Volja je bila dobra, toda oblikovalne moči pač še ni pokazal... Morda se komu od teh pozneje odpre »vir Hipokrene«, da mu bo drugič boljše uspelo, le dobre volje je treba in zameriti se ne sme.

Svoje prispevke pišite s črnilom ali s strojem le na eno stran lista. Vsak pošiljatelj, prosimo, naj se podpiše s polnim imenom in navede bivališče, ker se na anonimne prispevke ne moremo ozirati.

Ker je »Zvezda« prvenstveno kongregacijski list, prosimo za poročila o delovanju dijaških MK po Sloveniji.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10					11			
12				13				
14	15				16			
17		18		19		20		
21			22				23	
24				25				26
27					28			
29						30		

Vodoravno: 1. in 22. slovenski dijaški list, 5. ločitev, 10. slovenski mesečnik, 11. povese mo slame, 12. središče krščanstva, 13. italijansko mesto, 14. potnik, 16. slonov zob, 17. slaba lastnost, 19. drevo, 21. oranje, 22. glej 1. vodoravno, 24. zgodovinski zapisek, 25. grška skupščina, 27. čistilno sredstvo, 28. ptica, 29. kozaški poveljnik, 30. žensko ime.

Navpično: 1. Ibsenova drama, 2. finsko pristanišče, 3. moško ime, 4. španski politik, 5. ud iz umrlega naroda, 6. kraj pri Trzinu, 7. del suhe zemlje, 8. mesto v Makedoniji, 9. trafika, 15. kamen, 16. država USA, 17. odmerjen svet za cestu, 18. narečni izraz za nevesto, 19. hvaljenje, 20. otočje v Atlantskem oceanu, 22. prelom, 23. grm, 26. italijansko mesto.

Plačaj naročnino!

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 12 din, za druge 18 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).